

ORNAMENTUL
 n an . 24 Cor.
 n an . 12 c.
 ină . 2 c.
 si de Duzinaci
 n an 4 Cor. — Pen-
 sionăria și America
 10 Cor.
 de si pentru Ro-
 la și strălucita pe
 un 40 franci.

TRIBUNA

REDACȚIA
 și ADMINISTRAȚIA
 Deák Ferenc-utca 20.

INSERȚIUNILE
 se primesc la adminis-
 trație.
 Manuscripte nu se ina-
 poiază.
 Telefon pentru oraș și
 comitat 502.

Biserica și politica.

*) In împrejurări normale ale organi-
 zării populației biserica nu se ocupă
 cu afaceri politice, fiindcă misiunea ei în-
 t este limitată la partea morală a edu-
 cației populației; ea sprijinește în mod
 egal guvernele, singure chemate a pro-
 duce politica și a conduce statul. In impe-
 rialismul habsburgic cu populația amestecată
 numai de diferite limbi și de diferite
 confesiuni, biserica nu putea fi una și ne-
 despărțită, așa precum era statul unul și
 despărțit. Era inevitabil ca diferitele bi-
 serici în stat cu interesele lor diferite sau
 lăzări divergente să se lovească de po-
 litica guvernelor, care favoriză interese he-
 gemonice a unui popor în contul celor-
 lalte. Mai ales din cauza jignirii de inte-
 rese de dominație sau de conservare, bi-
 serica a fost constrânsă a păși pe terenul
 politic fie ca luptătoare pe față, fie în mod
 direct prin influința și potestatea sa.

Necesitatea ca biserica să se ocupe de
 politica s'a manifestat la poporul român și
 mai constrângător decât la alte popoare ale
 Europei, fiindcă românii au fost *unicul*
 popor, la care interesele *naționale* con-
 curențiază cu cele *bisericești*. Până la incepu-
 tul secolului al XVIII metropola transilvană
 autocefală de Alba-Iulia nu avea alți cre-
 știini decât români, și românii nu apar-
 țeau altei biserici decât celei de Alba-Iulia.
 Părănd și susținând interesele sale proprii
 biserica românească apăra și susținea și
 interesele naționale ale poporului. Astfel
 istoria noastră bisericească este totodată și
 istoria noastră politică.

Dela anul 1700 se schimbă și la noi
 încâtva împrejurările. Un act fără îndoială
 politic, unirea, divizează confesionalmente
 poporul în două. In loc de o biserică avem
 acum două, in loc de un cap avem acum
 două. Din fericire însă diviziunea ca o formă
 impusă nu străbătu-se conștiința poporului
 și el se simțea și după anul 1700 ca o
 unitate națională. Noua biserică unită a
 știut să și păstreze până astăzi o autoce-
 falie și pe cât timp nu vor fi vârate în
 ea și alte elemente neromânești, rămâne și
 ea națională. Aceste împrejurări favorabile
 au ușurat învingerea greutăților firești, re-
 zultate din diviziunea confesională a româ-
 nilor și experiențele de mai bine de două
 sute de ani au dovedit că și cele două bi-
 serici românești pot face împreună o poli-
 tică națională.

In timpurile moderne s'a accentuat și mai
 apăsător tendința bisericii a conduce politica
 națională românească. După anii revoluțio-
 nari dela 1848 apare la Sibiu in editura
 bisericii o foaie *politică*; mai târziu se sa-
 tisface și la Blaj necesității de a avea biserica
 unită un organ de publicitate *politică*. Scopul
 acestor gazete nu putea fi altul decât a
 manifesta prin coloanele lor vederile politice

ale cercurilor conducătoare bisericești atât
 la Sibiu cât și la Blaj.

Nu ne propunem de astădată să exami-
 năm activitatea și atitudinea acestor gazete
 bisericești politice, ci ne oprim numai la ati-
 tudinea *nelămurită* a uneia din ele, a »Te-
 legrafului Român«, in timpul mai recent.
 Organul mitropoliei din Sibiu publică de
 un timp încoaci articoli directivi, prin care
 se face propagandă pentru o *schimbare ra-
 dicală* in politica noastră națională. Românii
 — așa ne sfătuiesc articolii menționați —
 să părăsească căile umblate până aci, să
 treacă pe terenul politicii kossuthiste și cu
 ajutorul tuturor elementelor democratice din
 țară, mai ales celor maghiare, să caute și
 realizeze aspirațiunile lor naționale juste. Acest
 șir de articoli poartă o sifără ca semn că nu
 sunt scriși in biroul redacțional al foii,
 ci trimiși din afară. Direcția politică a arti-
 colilor este clară; nu este însă clar dacă ei
 reproduc și vederile cercurilor conducătoare
 ale bisericii noastre. Și tocmai acest punct
 important ar trebui pe deplin lămurit. Căci
 este hotărâtor pentru întreaga chestiune, dacă
 biserica, ea însăși propagă aceste idei po-
 litice, sau dacă avem a face numai cu un
 particular, care ajunge in societate și celor vră-
 cățiva »corbi albi« maghiari și impresionat
 de oratoria lor, crede a se folosi de coloanele
 îngăduitoare ale unui ziar merit pen-
 tru apărarea intereselor generale românești,
 pentru a face excursiuni politice. In cazul
 din urmă mai că ar fi pagubă de negreala
 de tipar ce s'ar tipări cu o discuțiune zia-
 ristică; propaganda ideilor politice nouă in
 coloanele »Telegrafului Român« ar putea
 rămâne neimpedecată. In primul caz însă
 se schimbă situațiunea cu desăvârșire. Ve-
 derile politice ale cercurilor conducătoare
 bisericești trebuie să aibă pentru noi o im-
 portanță deosebită, fiindcă ne-am deprins
 in mod tradițional să considerăm biserica
 ca o instituțiune, care ne ocrotește și inte-
 reșele naționale, și atitudinea ei *politică* de-
 termină azi mai mult ca oricând pozițiunea
 poporului român.

Este deci de cea mai mare importanță a
 se ști in mod clar și lămurit dacă într'ade-
 văr in cercurile conducătoare bisericești din
 Sibiu se manifestă tendința pentru o schim-
 bare radicală in politica noastră națională
 tradițională? Numai motive de o gravitate
 extraordinară pot să determine pe cineva
 să părăsească un drum umblat cu succes
 de moși-strămoși și să între pe alte cărări
 opuse și încă necunoscute. Aceste motive
 trebuie să fie înțelese nu numai de con-
 ducători, ci și de glotăși pentru ca un po-
 por întreg să facă o evoluțiune atât de ra-
 dicală. Trebuie să cunoaștem cu toții și in
 modul cel mai respicat și convingător ve-
 derile cercurilor noastre bisericești con-
 ducătoare asupra celor vrăo câțiva »corbi
 albi« cari au apărut de vrăo câteva săptă-
 mâni pe orizontul parlamentului din Buda-
 pestă și poartă și o etichetă de »democrat«,

pentruca să fim și noi determinați a crede
 in curățenia confesiunilor lor democratice
 neprihănite și in puterea lor uriașe de a
 schimbă întreaga constituție a statului na-
 țional maghiar pentru a cărei consolidare
 lucrează astăzi cu pasiune toate forțele șo-
 viniște. Dacă vom fi lămuriti in aceasta pri-
 vință de »Telegraful Român«, nu numai
 că nu am evita discuțiunea, ci am căuta-o
 chiar pentru a contribui prin argumen-
 tațiunea noastră la deslegarea unei chestiuni,
 care este una din cele mai principale ce
 ne pot preocupa. Inainte încă de a primi
 orice lămurire dela Sibiu ne dăm pe de-
 plin samă de pozițiunea dificilă a bisericii,
 cauzată tocmai prin politica noastră națio-
 nală, dela care nu duce aproape nici o
 punte la politica actuală de stat. Apreciăm
 și interesele mari culturale, cari împing bi-
 serica la stabilirea unor raporturi mai dulci
 între organele sale și a le statului.

Ceeace însă nu înțelegem sunt foloasele, pe
 cari poporul român ar putea să le tragă din
 o evoluție atât de strajnică in politica sa
 națională. Nu ne îndom cătuși de puțin
 că guvernul din Budapesta împreună cu
 întreaga ceată șovinistă maghiară și-ar
 schimbă ~~atitudinea~~ *atitudinea* față de
 cu românii, când politica acestora ar deveni
 kossuthistă; și raporturile între biserica
 noastră și stat s'ar netezi in acest caz.
 Inșă ne întrebăm ce am câștigat politicește
 ca popor prin aceste schimbări? Nu vrem
 să devalvăm nici forma goală fără fond,
 îndulcește și ea viața cel puțin in mod tre-
 cător; recunoaștem că este de preferit o si-
 tuație netedă unei situațiuni in continuu
 încordate; nici firimiturile, ce s'ar putea
 strânge ici-colo cu această ocazie nu sunt
 de desprețuit. Toate aceste însă au o va-
 loare secundară și problematică, când este
 pusă la întrebare o situațiune întreagă a
 unui popor. Politica kossuthistă este inainte
 de toate națională maghiară și românii in-
 trănd in tabera ei s'ar angaja fără doar și
 poate a o sprigini, adică a și săpă groapa
 lor proprie, sau dacă s'ar codi a o face,
 ar ajunge din nou in situațiuni și mai în-
 cordate cu guvernele. Nici democratismul
 maghiar in perspectivă, când ar ajunge să
 stăpânească țara, n'ar merge pe alte dru-
 muri, fiindcă și el este național. Benedek
 János, Molnár Jenő etc. sunt democrați de
 contrabandă: ei nu vor ca cârma Ungariei
 smulsă din mâinile aristocrației, să treacă
 in mâna populației ce o locuiesc, ci in mâna
 poporului maghiar, adică hegemonia aris-
 tocrației maghiare să fie înlocuită prin
 hegemonia democrației maghiare.

Așteptăm însă luminele »Telegrafului Ro-
 mân«, cari, chiar dacă nu le-am reclamat
 noi, trebuie să se reverse cu multă abon-
 dență și intensivitate voind a determina po-
 porul român să facă o schimbare de front
 politică.

Congregația extraordinară a comitatului Arad este convocată pe 16 Iulie. La ordinea zilei sunt puse mai multe obiecte mărunte, între altele și maghiarizarea numirilor satelor și orașelor, de pe teritoriul comitatului.

Membrii români sunt rugați a lua parte.

Vacanțele Camerei. În sfârșit după lungi opintiri s'a tranșat și ultimul proiect de lege din uriașul program de muncă ce l octroase guvernul asupra Camerei. În ședința de Luni s'a trecut peste discuția în general și pe articole a proiectului despre aranjarea proprietății, iar Marți s'a primit și în a treia citire. Cea de pe urmă ședință va fi Vineri. Până Vineri va rămân și Camera magnaților cu vrăful de proiecte și astfel Camera deputaților le va putea lua în primire. Ca proiectele să devină lege — va urmări încurând sancționarea din partea regelui. Astfel Camera — re bene gesta — se va ajurnă până în 22 Septembrie, când după o ședință formală se va ajurnă din nou pe re-stimpul cât vor conferența delegațiunile.

Delegațiunile. Alegerea membrilor în delegațiunea ungară se va face în ședința Camerei din 22 Septembrie. Delegațiunile se vor întruni la 1 Octombrie în Budapesta și vor conferența până către sfârșitul lunii.

Călătoria banului la Karlstadt. Banul Croației Rauch planuise pe Duminică trecută o călătorie în Karlstadt pentru a asista la ceremonialul desfășurării vămii pe un pod. Aflându-se asta, în ziua precedentă opoziția convocă o adunare extraordinară a consiliului municipal. Deputatul Edmund Lukicel adresează aici primarului orașului întrebarea dacă este adevărat că are de gând să găzduiască în sine pe ban. Primarul răspunde afirmativ spunând însă că va găzdui pe ban nu în calitate de primar ci de persoană particulară.

În același discurs primarul Binlavcicel apără pe ban, făcându-i spoliile. Lukicel nu se mulțumește cu acest răspuns, ci declară că prin fapta sa, primarul va păta orașul întreg în fața Croației. După aceasta toți membrii consiliului municipal își dau rădă demisia, hotărând mai întâi să consi-

liul nu va trimite nici un fel de reprezentanți în solemnitate.

Pentru a împiedeca manifestațiile, banul sosi mai târziu decât se anunțase, dar nu scăpă de manifestații căci la gară fu întâmpinat de un mare număr de manifestații cari îl primiră cu strigăte și hulduieli.

După aceasta ceremonialul se săvârși în liniște.

Destăinuiriile lui Supilo. În ziarul său »Novi List« deputatul Supilo spune că croații nu vor ceda din dezideratele lor naționale privitoare la căile ferate nimic și că el nici nu vor intra în tratative câtă vreme banul Rauch se află în funcțiune. Între altele el adaugă că primul ministru Wekerle ar fi declarat că ar fi dispus să demită pe banul Rauch imediat ce comișia ar ceda în chestia limbii dela căile ferate.

Prognostic pentru toamnă. Ziarul »N. Fr. Presse« întemeiându-se pe informații de sorginte autorizată schițează perspectiva politică pentru toamnă. După încheierea desbaterilor delegaționale guvernul ungar va prezenta camerei reunite proiectul despre bugetul anului 1909. Tot atunci ministrul Andrássy va prezenta reforma electorală în mai multe proiecte de legi. Proiectele sunt deja tipărite gata și cică s'ar fi alcătuit cu consentimentul regelui. În consiliul de ministri ce va premerge vacanțelor de vară, ministrii vor primi pentru studiere și aprofundare câte un exemplar tipărit.

Ce poziție vor lua singuraticii față de proiectele de reformă — se va lămuri într'un consiliu ținut anume spre acest scop după vacanțe. Proiectele întregite și modificate vor fi prezentate regelui pentru sancționare prealabilă. Camera va desbata întâi proiectul bugetar. Discuția bugetului se va termina încă în anul acesta, astfel reforma electorală va ajunge la ordinea zilei în Ianuarie 1909. Că până când va dăinui discuția — e anevoios de prevăzut, depinde însă de principiile de cari s'a călăuzit guvernul la alcătuirea reformei. Se poate însă prevedea aproape cu siguranță, că noile alegeri nu vor fi în 1909, ci probabil numai în primăvara anului 1910. Lucrările pregătitoare recer adică vreme îndelungată.

Lefegiul guvernului unguresc

Prin vitrinele tuturor librăriilor ungarice se văd de câteva zile expuse exemplare unei reviste germane. Puse grămădă multe și în mod săritor în ochi, citești unei reviste germane ce apare de o luni abia: »Neue Revue«. Dacă o deși o citești, rămâi cu un gust ca după mâncare jidovească: simți că e ceva »pe de tot.

De unde dintr'odată atâta dragoste ungară pentru literatura străină? Astăzi vine să te întreb, când știi bine, că nu e un popor mai izolat, mai străin și mai de interes pentru orice mișcare culturală literară străină și că mai ales în genul tinăra ungurească abia găsești câte un doi la sută, care să mai citească (necum știe vorbi) într'o limbă străină.

Iată ce-i. Numărul 17 al amintitei reviste a fost răspândită în mii de exemplare în Ungaria pentru că cuprinde un articol scris de celebrul (dijă) publicist ungar Vészi József în formă de scrisoare adresată unui deputat din camera Germană dr. Christian Storz. Din articolul lui Vészi scris de altcum cu toată dibăcia și eleganța de stil a acestor »Pressjuden« aflăm că deputatul a atacat în mod grav cauza națiune ungurească printr'un articol publicat în aceeași revistă.

Dr. Storz făcea în acel articol o dare seamă asupra trecutului și prezentului națiunii austro-ungare și între altele dădea arătat și adevărata situație a națiunii nemaghiare din Ungaria, așa cum ea cunoaște de la energiile națiunii Björnson.

Nu am citit de mult un articol scris cu atâta perfidă neobrăzare și aiere de puțină indignare care să știe însă înfrământă în hainele urbanității curtenite. Este evident pentru orice cunoscător al prejuriilor că Vészi-Weisz este un lefegi plătit de guvernul unguresc spre a săpândă și a sări cu »desmințirea« i ori-

POIȚĂ ORIGINALĂ A »TRIBUNEI«.

Înainte călătoriei de vară.

Trad. de Moise R.

Domnul împachetează. Pe sofa sunt întinse vestimente, albituri și alte trebuințe de călătorie.

Domnul numără cu grijă cămeșile, gulerile, batistele, pe cari le ducă cu sine și le înscris toate cu exactitate în carnet.

Prietenul său șade pe un scaun cu spetează și fumează. E cu vre-o optani mai tânăr ca Domnul burlac, frumușel, cam feminin, nervos, consumat, și foarte frivol.

Prietenul: Va să zică tu pleci?

Domnul: Cum vezi. (Strigă în odaia vecină) Mario! Mănușile și fichița mea de călătorie! (Cătră prieten) Dă mi, te rog, cartea de colo!

P: (deschide cartea) Schwegler, Istoria filosofiei — ești nebun? Să duci tu asta cu tine, când pleci în concediu?

D: Sigur. Mă gândesc la săptămâna obișnuită, când îmi vine boala de stomach. Asta-i singurul leac împotriva ei.

P: Nu ar fi mai bine, un volum de Prévozt?

D: Greșești! Pornografia are efect numai prin autosugestia posibilității de a păși, sau viețui.

Și acestea li trebuie cu totul alta bază fizică, decât a mea.

P: Să nu faci! Când cineva pleacă pe o lună își propune pe ascuns, de a abuză de libertate.

D: De a abuză? Tu și acum gândești cu mintea secolelor trecute.

P: (lule, cam pânditor). Nu mă înțelege rău. A fost numai una din frazele obișnuite. (Binevoitor). De sigur eu aș fi cel din urmă om care ți-ar lua în nume de rău, un singur pas de abatere din calea așa numitelor virtuți.

D: (cu un suris ușor de superioritate ironică). Te cred bucuros. Ești un om modern.

P: Sigur! Numai aceea să numește păcat, despre ce știe și altul. Fiecare are alătea drepturi și alătea libertate, cât îi îngăduiește precușțiunea și înțelepciunea.

D: (cu un accent aspru). Sau credulitatea și prostia altuia. (După o pauză surâzând). Curios, că pe nevastă-mea o neliniștește cu mult mai mult acum posibilitatea de a trăi așa, ca mai înainte.

P: O neliniștește! Tu știi ce crede ea despre tine.

D: O! Asta e cu totul altfel de neliniște. (Cu accent ironic). Tu știi prea bine. Ea ar fi cu mult mai liniștită, dacă cr avea în mâni dovezi sigure despre necredința mea.

P: Nu te pricep.

D: De sigur, că mă pricepi. Prietene! Femeia mai bună și nobilă are clipe, în care să se simțură și nefericită, în care simțirea și fantezia ei se răsvrătește contra modestiei și baseicului infiltrate prin educație.

Un bărbat, fie el și cel mai perfect, nu poate să cuceră nici dela cea mai inferioară femeie, în întregă. O parte a suflutului femeesc rădă totdeauna proprietate fără stăpân.

Într'o zi vine și cea mai nobilă femeie la că poate să dispună liber de proprietatea a că Peste ea vine atunci un dor, un dor ferbit mai că ar fi fericită, dacă ar afla că bărbatul a făcut cea dintâie abatere din drumul virtuții ca ea să poată — fără muștrare de conștiință să-l facă pe al — doilea.

Acesta e punctul de unde femeia începe a triumfului comediei.

P: Doar, tu nu poți crede cu seriozitate în Margareta...

D: (cu demnitate sigură). Nu, nu cred în Margareta până acum nu a putut în chip să ajungă până acolo ca să strămute triumful teoretic — aveș, dăși ea ar dori lucrul a știu, că dorește, a se juca puțin cu plăcere ceea periculoasă, de a să ocupa cu ideile a

Cel dintâi atelier de pietre monumentale aranjat cu putere electrică.

Gerstenbrein Tamás

mastru de monumente și pietre de almitir.

Fabricație proprie din marmură, granit, soynit, labrador etc., din pietre de marmură măgazine se află în Kolozsvár, Ferencz József-ut 25.

Căncelaria și magazina centrală: Kolozsvár, Dézsma-u. nr. 21. Telefon 662.

Filiale: Nagyvárad, Gygyseben, Déva și Bánpatak.

ori în presa germană se ivește vre-un de informație adevărată asupra Un-

și. Vészi atacă izvorul de informație al diui z, pune la îndoială știrile publicate de Björn- Vészi spune că Björnson nu cunoaște lu- tle din propria sa intuițiune ci e informat de și de »românii aliați cu el«, ceea ce firește poate însă să fie motiv de a ne îndoi de itatea informațiilor sale, căci altcum am avea g motiv de a ne îndoi de orice informație parte ungurească, fiind parte interesată. Di Vészi să generos. El convine că Björnson are tul de a se erija în acuzator al Ungariei, dar și în rolul de judecător al ei, fără a da cu- ul apărătorilor. Nu înțelegem această grozavă ebreire ce Vészi atribuie cuvintelor de acuza- și judecător (e chestia dacă are dreptate sau și nu chestie de metafora în care îmbraci- unea lui) dar ieste o minciună că Björnson r fi dat cuvânt apărătorilor. Este știut că acțiunea sa a început prin celebra lui sti- cu a contelui Apponyi, provocându-l astfel de da seamă de faptele sale. Și se știe că în le a da un răspuns amănunțit și documen- Apponyi a tăcut chitic, deși orice ziar din apa l-ar fi deschis coloanele pentru a răs- ole lui Björnson.

bu bucurie se folosește Vészi de o învinuire eodreaptă dar stângace a deputatului Storz m afirmase că statul urgar nu are bani pentru yseca vastele teritorii inundate de râurile țării le face productive, pentru că banii se între- ează pentru scopuri șoviniste, manopere elec- etc. Aici Vészi devine documentat, ceea ce i citind sutele de milioane ce s'au cheltuit aru desecarea acelor teritorii inundate într'un d de vre-o 40 de ani. Dar el nu arată mi- ele ce se cheltuiesc în fiecare an pentru sco- șoviniste, plătindu-se un întreg sistem de i rite. Nu spune cum la o singură alegere ca dlela Beliuș sau Bocșa numai jandarmii și ar- aduse din toate părțile țării să terorizeze omâni cari nu arătau nici cel mai mic semn zordine, au costat zecimi de mil de cor. Nu e cum guvernul plătește zadarnic în fiecare milioane pentru școlile și învățătorii spre a hiariză, nu vorbește nimic de banii ce se e pe geam afară spre a plăti pe niște lăiniși Ploldován, Burdea și Saluzalszky cu folle lor abonamente gratis, și nu spune de fondu- de dispoziție (din cari e plătit și el!) pentru forma sau mai bine a corupe presa străină vorul Ungariei. Și nu spune în sfârșit de e de milioane pe cari guvernele nu le-au sult, deși erau datoare să le cheltuiască, pen-

Amice! Ce te gândești! Margareta sufle- e femea cea mai castă din lume.

El, el! Sufletește tot în un milion de fe- tina e castă. Și acea încă e — fără compăti- ni — stupidă. Pe Margareta voesc să o pă- de chinul acesta atatornic între voință și ceea ce și așa nici odată nu s'ar întâmpla, că tăcere. Cu o privire mare și liniștită).

de aceea nu vă împlinesc pofta.

(Speriat) Nouă?! Cum înțelegi tu asta? (foarte amical). Tocmai așa, cum m'ai iut tu.

mă crede mai prost decât sunt.

ești fără îndoială amicul meu. În toată ea al fi gata de a-mi gira o poliță al fi în să priveghezi nopți întregi la patul meu, și fi bolnav, te-ai duca cu oricine ar e să-mi atingă onoarea; dar — și-ar face o te deosebită, să mă înșeli, cu Margareta.

Paul! Cum poți să spui una ca asta?

Fiindcă-i adevărat. Asta e morala noastră. faptul, că îți spun aceasta, așa liniștit, și toc- cum când am de gând să mă despart de e mea, pentru o lună, îți poate arăta, că eu tesc nici un pericol, nici pentru mine.

te supra amice! Margareta crede, că are eteres foarte mare de tine. Tu îi aduci Du- și în viața ei monotona, tu îi așterni ici și drumul fantaziei cu flori etc. Totuși nu te le. Te cunosc în frivolitatea întregă a ama- sale.

nu ești omul, care poate cuceri pe Mar-

tru ridicarea culturală și materială a nemagha- rilor cari aveau scelaș drept de cetățeni, ca și maghiarii, la lucrul acesta.

Dar minciuna cea mai stupeantă vine la urmă. Vészi aici e de un fariseism și o ipocrizie scâr- boasă. Iel se însărcinează să dovedească în mod convingător că în Ungaria nu s'a maghiarizează. Care-l instrumentul de asimilare națională în- trebă el. După părerea mea, zice el, nu există mijloace potrivite și eficiente pentru acest scop. Dar dacă ar fi, zice, sunt școlile și armata. În armată limba de comandă e cea germană. Dintre cele 16,000 de școlile, 14,000 sunt susținute de co- mune și confesuni, cari conform legii au drep- tul de a hotărî limba de predare. Deci conchi- de Vészi în partea cea mai mare a școlilor primare limba ungurească formează alături cu altele un simplu obiect de învățământ, iar celelalte obiecte să predau în limba nemaghiară!

Și apoi dovada cea mai eclatantă, zice: Dintre cele 16.7 milioane de locuitori în Ungaria, fără Croația sunt abea 855 milioane de unguri și vre-o 8 milioane de nemaghiari dintre cari abea 1.3 milioane știu ungurește.

Credem că-i de prisos ca să ne mai ocupăm de aceste »argumente« ale lui Vészi, căci ar tre- bui să repetăm lucruri pe cari orice cetitor de grize le știe și cari formează axiome elemen- tare ale arsenalului nostru de argumente.

Ceia ce trebuie să preocupe pe oamenii noștri politici ar fi însă, de-a căuta să dezmință și să demaște pe Vészi, care e plătit de guver- nul unguresc anume pentru a falsifica și induce în eroare opinia publică a Europei asupra no- stră.

Este timpul suprem să smulgem vălul de min- ciuni ce guvernul și legiile lui ca Vészi caută să arunce asupra suferințelor îndurate de popoa- rele din Ungaria.

Din Cameră.

— Sedința dela 6 și 7 Iulie n. —

Luni.

Abia sunt de față vre-o câțiva deputați. În sală și pe culoare se discută chipul cum s'ar putea modifica articolul referitor la pen- ziunea funcționarilor și a văduvelor, arti- culat în legea execuțională la propunerea deputatului Nagy György. Săcuiul nu se lasă capacitat. I-se cere ca la a treia citire a proiectului să propuie însuși o modificare

Ea privește în tine numai icoana celui ideal ce și-a construit ea, pentru un cult ideal.

Tu ești și acum purtătorul dorului ei nerostit și descreț, frupedural pe care ea îi îmbracă cu tot farmecul idealismului ei. Mai departe.

În fulgerările acestor vijelii depărtate sufletul ei rămâne proaspăt și mlădios. Te asigur, la cea dintâi încercare a ta, dacă vrei să-ți împlinești poftele tale frivole tresare înaintea ei un fulger de îngrozitoare înțelegere și tot visul ei să pre- face în o ploaie de lacrimi.

Vreau să o feresc însă pe buna mea Margareta de durerea asta. (Pauză scurtă, cu seriozitate mare.)

Și numai de aceea, nu-ți împlinesc pofta, de a-mi înșela nevasta.

P.: Paul! Îți jur că —

D.: (surzând) Știu eu prea bine, un jurământ strâmb mai mult sau mai puțin, pentru tine e tot una.

Lăsăm aceasta. Eu plec liniștit și nădăduesc că tu vei cerceta cât să poate de des pe Marga- reta și la țară. Ea va avea nevoie de societatea ta.

P.: (cu încăpățănare) Tu! nu te juca cu focul!

D.: (ironic) Ah?! Așa tot te dai de gol. Să știți că iau răstăcirea asta a ta spre omenie, drept pasul cel dintâi spre îndreptare. Așa, acum sunt gata de plecare. (Chiamă afară) Mario, dute adă o bijă. (Bate la ușa dormitorului) Margareto (Cătră prieten) Imi permiți, să-i dau în prezența ta sărutarea de despărțire? >N. P. J.<

stilară, care însă ar schimba tot sensul ar- ticolului respectiv. Articolul dispune ca pen- ziunea văduvelor și funcționarilor să fie scutită de execuție. Dacă s'ar omite prepo- siția și, pensiunea funcționarilor s'ar putea cuprinde și în viitor și astfel, după combi- națiunile lui Wekerle budgetul ar câștiga vre-o 15 milioane. Nagy însă a rămas im- placabil. Guvernul va cercă deci să exope- reze modificarea de sus presionând asupra camerei magnaților.

Sedința se deschide la orele 11. După verifi- carea procesului verbal se primește în a treia citire reforma execuțională.

Se trece la discuția celui de pe urmă punct din programul de muncă a sesiunii: proiectul despre regularea proprietăților, separare urbană, proporționare și comasare.

Referent Ferenczy G.

C. Brediceanu: Onorată Cameră! Pe timp când s'a deschis articolul de lege VII din 1908, ale cărui dispoziții, mai ales în privința proce- durei, au fost luate și în proiectul de lege de față, noi ni-am expus deja punctul nostru de vedere. La acesta aderăm și acum.

Ceea ce voin spune acum, se referă la împăr- țirea izlazurilor (Sgomot. Pres. sună).

Din partea mea recunosc importanța și necesitatea proiectului de lege, și la partea cea mai mare a principilor, pe care se întemeiază întreg proiectul aderez din partea mea și acum, nu pot trece însă cu vederea faptul, că în multe lo- curi cu ocazia împărțirii izlazurilor s'au comis multe abuzuri, lucrul acesta li știu din praxă. S'au întâmplat multe corumperi. (Așa-i — în centru), din care cauză poporul a suferit multe daune iar ocupația cu prăsierea vitelor l-s'a făcut imposibilă. Și dacă puterea de stat, care trebuie să vegheze peste averea și bunul fiecei cetă- țean, până acuma n'a avut nici o grijă, din asta tot poporul a tras scurta. Totuși trebuie să pri- mească cu mulțumită purtarea aceasta de grijă, care se cuprinde în una ori alta din dispoziți- nile legii. Țin însă să excepționez un lucru, pe care-l cunosc din praxă, anume că nu s'a avut în considerare lipsa de izlaz a comunelor, cari au existat până aci. Di raportor a spus foarte corect, că de-aci înainte, când se vor face noul comasări izlazul trebuie detașat adecă întregi din teritoriul care se comasează.

Un lucru însă a rămas afară din lege, și anume când statul face colonizări, să fie cu considerare atât statul cât și celce se ocupă cu colonizări, că în ocaziunea colonizărilor, părcelărilor, comu- nale vecine să nu fie lipsite de izlazul lor. Apă- rarea intereselor acestor comune este o datorință a guvernului, pentru că privirea lor de teritoriul de izlazuri înseamnă nimicirea lor, ceea ce se poate documenta cu statistică, de oarece în atari co- mune lipsite de izlaz nu numai numărul vitelor a scăzut cu 70—80 proc. ci și în numărul po- pulației s'a observat o mare deosebire.

Nici un fel de politică economică nu poate avă ca principiu nimicirea comunelor și căror locuitori veacuri de-arândul și-au împlinit dato- rința cătră țară. Da, să se înființeze noi comune, dar să rămână și cele vechi, și să nu fie lipsite de mijloacele de trai.

Din acest motiv vă rog să fiți cu considerare la lucrul acesta când se fac colonizări. De oarece în proiectul de față nu găseșc nici o dispoziție, care să-mi cauzeze nedumerire, primesc proiectul. (Aprobări la naționalități).

Mezőssy B. (secretar de stat): Răspunde diui Brediceanu afirmând, că guvernul poartă de opo- trivă la inimă interesele economice ale popoară- lor din țară.

Günther: Proiectul de față apără interese eco- nomice foarte importante. Plângerii despre ne- dreptățile și abuzurile ce se comit cu ocazia co- lonizărilor, a auzit de multe ori. Promite că va cercetă lucrul. Nu neagă că scopul proiectului în parte e și maghiarizarea naționalităților. Știrile răspândite în strălănitare despre prigonirea națio- nalităților nu corespund adevărului (?).

Recomandă proiectul spre primire.

Camera primește proiectul.

Urmează discuția specială.

După ce dl Brediceanu își rectifică cuvintele Raportorul declară că nu primește propunerea dlui Brediceanu.

Camera primește paragraful neschimbat. Paragraful celalalt a fost primit fără discuție. Cu aceasta s'a primit și proiectul în întregime.

Marți.

Ședință formală. Se primește în treia citire proiectul despre aranjarea proprietății.

Wekerle. Propune ca ultima ședință să fie Vineri, când să se ia la cunoștință avizul camerei magnaților. Camera să se ajurneze până la 22 Septemvrie. În 22 Sept. să se țină o ședință formală pentru ascultarea propunerilor ce le va prezenta guvernul referitor la programul de muncă pentru sesiunea de toamnă. Apoi să se ajurneze de nou, ca comisiile să aibă timpul necesar pentru deliberarea asupra propunerilor guvernului.

Camera primește.

Beniczky Ö. Interpelează în chestia unui articol apărut în ziarul slovac »Narodne Noviny« și în care se atacă episcopul de Tisov. Solicitează ca guvernul să introducă statutul în ținuturile locale de slovaci, căci numai astfel se vor putea înfrâna uneltirile antipatriotice ale presei slovacă. Cere ca guvernul în general să înăsprească rigoarea exercitată asupra presei naționale țigăre.

Günther. Răspunde că precum și până acum așa și în viitor va pune scâmbiu în gura presei naționalității și va asmuți pe procurorii, cărora de altfel le-a și ordonat de curând, ca delictele comise de această presă să le petreacă cu înțelegere atențiune...

Camera a luat la cunoștință răspunsul ministrului.

Astfel activitatea parlamentului ungar a primit de încheiere un acord demn, ținând să-și mai trimbată odată în lume proslă.

O inițiativă frumoasă. O „Casă națională“ la Viena.

Primit următorul

apel:

MOTO: »Din propria putere«

O mică, dar entusiastă grupă, a coloniei române, în frunte cu aprigul general Lupu, și a pus cu ani înainte ca deviză, ca pe toți românii din Viena să i strângă într'un mănunchi și să le dea ocazie a se nutri din comorile dulci, ce spiritul românesc le-a produs. — Din însuflețirea aceasta națională și-a luat naștere societatea »Clubul român«, pe al cărui steag falnic e scrisă ca deviză dezvoltarea spiritului cultural și social român, cultivarea limbii, istoriei, literaturii, artelor teatrale și cântărilor naționale, propagarea breslei meseriașilor și ajutorarea sau stipendierea acelor tineri, cari cercetează școala de arte și meserii, aranjarea de instrucții publice, conferințe, discuțiuni științifice etc. etc. cu un cuvânt propagarea a tot, ce poate fi apt, ca să ne rădăce nivelul cultural în spirit național și să fie o sentință puternică pentru tot românul fără deosebire de stare și rang în acest amestec al diferitelor națiuni străine neamului nostru.

Mare și sublim este scopul nostru al înălțărilor pioniri al culturii române — dar de tot mici sunt mijloacele, ce ne stau la dispoziție.

Ca o societate să poată lua un avânt puternic în activitatea sa și să poată progresa, îi trebuie mai întâiu de toate un local propriu sau mai bine zis o Casă națională, ca să poată coreponde tuturor necesităților timpului.

Când privim la popoarele din imperiul Austriei, vedem cum înaintează pe toate treptele sociale și economice, iar noi ne restrângem numai la starea meseriașilor și industriașilor români, a căror lipsă să simte în toate unghiurile lumii locuite de români.

Ce să corăspundă într'u câteva acestei mari necesități »Clubul Român« a luat asupra-și sarcina de a proteja starea meseriașilor și industriașilor, cari vin la Viena spre a-și dobândi științele necesare și a le da posibilitatea să fie egali cu meseriașii și industriașii de alte națiuni. Dar acest scop numai atunci se poate ajunge, dacă societatea »Clubul Român« va avea casa ei proprie fiind astfel în stare să dea adăpostul și scutul necesar, — de aceea comitetul a luat inițiativa de a lansa Apelul prezent pentru formarea fondului de zidire al casei naționale »Clubul Român« și nu gresim dacă sperăm, că fiecare român va arăta un interes viu față de aceasta idee nobilă.

Deci comitetul subsemnat așterne rugămintea ferbinte către toți românii din cele patru unghieri, ca să sprijinească din toate puterile întreprinderea aceasta, ce va fi de folos fiecărui român, care va trece prin Viena.

Fiecare român va fi mândru, când în capitala imperiului austriac se va ridica falnică Casa națională a »Clubului român«.

Marinimonsele oferte, cari se vor cvila pe cale ziaristică, sunt a se adresa la președintele societății, III/I Elanngasse nrul 4.

Pentru comitet: președinte: George Vitencu, tipograf. Secretar: Alexandru Barbu, lăcătar.

Mișcarea culturală.

Dela Asociațiune — Secțiunea istorică a »Asociațiunei pentru literatura română și cultura poporului român« scrie »Telegraful Rom.« a ținut ședință Vineri d. a. la orele 4. Au participat membrii: Iosif S. Șuluțu, Nicolae Togan, T. V. Păcățian, Silvestru Moldovan, și Dr. I. Lupuș. Domnul S. Moldovan a raportat, că Dicționarul comunelor din Ungaria locuite de Români, cu a cărui compunere a fost încredințată secțiunea în ședința plenară a secțiunilor literare ținută în anul trecut, e terminat. Au fost lucrate 26 de comitate, cu aproape 5000 de comune locuite de români, 13 din partea dlui Moldovan, 13 din partea dlui Togan. Sunt înșirate comunele după alfabet, întâi cu numirile românești și cu toate datele mai însemnate, apoi cu numirile ungurești și în urmă cu cele nemțești. Se va face acum raport ședinței plenare a secțiunilor literare, convocată pe 14 Iulie n. la Sibiu, pentruca să dispună tipărirea acestui folositor dicționar.

Tinerimea română din Mureș Uloara și jur învătă la petrecerea de vară, ce o va aranja la 19 Iulie st. n. în sala cea mare a »Hotelului erarial«. Prețul de intrare: de 160 fil, de familie până la 3 membri 4 cor. începutul la 8 ore seara. Venitul curat este destinat în favorul fondului pentru ridicarea unui »Orfanotrof« în Blaj. Suprasolvirile să primească cu mulțumire și se vor culta pe cale ziaristică damele sunt rugate a se prezintă în costum național. Comitetul aranjator.

Despărțământul VII Hațeg. Comitetul central al despărțământului VII Hațeg al »Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român«, invită pe toți doritorii și sprigintorii literaturii și culturii românești, la adunarea anuală ordinară, ce se va ținea la 19 Iulie st. n. a. c. la orele 10 a. m. în biserică greco-orientală din Bațalar, având următorul program:

1. Deschiderea adunării generale prin președinte. 2. Raportul secretarului. 3. Raportul casierului. 4. Raportul bibliotecarului. 5. Exmiterea unei comisiuni pentru censurarea rapoartelor, alta pentru înscrierea membrilor. 6. Prelegere economică cu skiopticonul. 7. Referada comi-

siunilor. 8. Satorirea bugetului. 9. Even propunerii. 10. Esmiterea a 2 delegați pe adunarea generală a »Asociațiunii«. 11. Idererea adunării.

Din ședința comitetului, ținută în Hațeg Iunie st. n. 1908. Victor Pop, secretar; Dr. ril Suci, directorul despărțământului.

Cele doresc să ia parte la adunare să se sinue la directorul despărțământului ca să face dispozițiunile necesare pentru încuartiră mănăcare.

NB. Celelalte ziare sunt rugate a repro această convocare.

Din străinătate.

Intâlnirea lui Wilhelm cu Țarul. »Rietch« din Petersburg anunță că la sfârșitul acestei săptămâni împăratul Wilhelm și țarul colae se vor întâlni în apele Baltice, din țara germană. Ambasada germană din Petersburg știe nimic însă despre aceasta. Agenția »Bureau« din Berlin adaugă că, după informațiile sale, știrea ziarului »Rietch« este absolut întemeiată.

Cuvântul șahului garantează viața Bpenilor. Londra, Răspunzând unor chestiuri privire la dezordinele din Teheran, Sir A. ministrul afacerilor străine a declarat că în văr mai multe persoane s'au refugiat la legănea britanică și că șahul a postat trupe de legăne, procedu contra cărora guvernul giez a protestat și în privința cărora o conferență a fost deschisă cu guvernul persan oare ce nu se putea să se predea fugitivii garanțiile obligatorii pentru siguranța vieții. Din provincie vin știri că dezordinea condar toate știrile concordă pentru a arăta că înii nu au a se teme de vreun pericol.

La întrebarea dlui Dillon, dacă guvernul primi cuvântul șahului drept garanție, dlui a răspuns să se delibere, cari alte garanții putea cere.

NOTĂȚI.

ARAD, 8 Iulie n. 1908

— La mormântul lui Șaguna. Luni, în Iunie c. ziua morții marelui Arhieru Andreon de Șaguna, s'a făcut, ca în toți anii, pgrinaj la mormântul dlui Rășinari, a marelui meilor al bisericii noastre ortodoxe române. partea societății de lectură »Andrei Șaguna teologilor de la seminarul »Andreian« din Ș au luat parte la peregrinaj unsprezece elevii stituiți în cor. Sfânta liturgie a fost oficiată în Reșinar de către preoții locali, Lungu și ran, iar parastasul s'a făcut la mormântul Șaguna. Elevii din seminar au despus o frumoasă cunună pe mormânt, iar absolventul de teod Petru Debu a rostit vorbirea ocazională, cu a făcut bună impresie asupra ascultătorilor. minate acestes, elevii a fost invitați la masă, părintele Lungu le-a vorbit despre însemnătatea zilei și despre datorii celor chemați să conpoporul de a și împini cu răvnă chemarea, tând să-și ducă credincioși la înalțare și rictre.

— Falimentul partidului »moder«. Nu s'a născut încă și dejă i-se face prdudul. Ziarele ungurești pe cari le-am pazi, vestesc toate, probabil după informațiile luate din ziarul nostru, moartea partidului »moderat«. Ele constată totalul faliment al încercării dlui Babeș, care de acum spune că nici n'a vrut să întemeieze un partid nou, ci să facă numai o prgândă de împăcare între români și maghiari.

Toate damele se fac ideal de frumoase prin efectul bun al

CREMEI MAKOI-IDEAL

care adevărește nenumăratele scrisori de mulțumită.

Face să dispară roșăța feței, piștruile, petele de ficat ștoate necurăteniiile pielii.

Prin folosirea cremei Ideal ajungem să avem o față curată, fragedă, catifelată și fină! De aceea vă rugăm ca la comandă să ne scrieți precis dacă fața e grasă sau uscată.

Secapătă numai la însuși fabricantul:

KUDAR LAJOS Szent László, gyógyszertár — — Makó Ujváros — —

— 1 borcan de cremă Ideal 1 cor. — Pudra Ideal 1 cor. Săpun Ideal 70 s.

Comandele prin postă se satisfac repede și pune

Preparatele medicale și chimice au fost premiate la expozițiunea internațională din 1879 cu medalia de aur, cu crucea de franceză și cu diploma de distincție.

... declară însă franc că aceasta nu și-a în-
spuit-o fără concesi însemnate pe seama
mânilor.

Ziarele ungurești iau apoi notă că atât
«Telegraful Român», cât și «Unirea», orga-
le celor două mitropolii se rostesc ase-
enea contra înființării partidului moderat
conchid că aceasta schimbare de front
face de aceea pentru că românii ar fi aflat
proiectul electoral a lui Andrassy nedrep-
tește pe români într'un mod foarte sim-
or.

— Prințul Carol în Brașov. A. S. R.
ințul Carol al României a vizitat Luni 6
ie Brașovul însoțit de mai mulți tineri
marazi dela Sinaia venind cu bicicleta
la Predeal și prin admirabila vale a Ti-
șului. Tînărul prinț a luat prânzul îm-
peună cu prietenii săi la restaurantul «Tran-
lvania» și a plecat după masă tot cu bi-
cicleta înapoi.

— O faptă românească. Dl. *Andrei
Râncu* fost președinte al unuia din sena-
le curții de casație din Budapesta a fă-
ut o fundațiune care va perpetua numele
sale pe totdeauna între români. Dsa a lă-
sat moșia sa din Buzaș consistorului gr.
at. din Blaj *cu scopul de a ajuta școlile
românești lipsite din întreaga mitropolie
nită.*

Valoarea fundațiunii face vre-o 140 mii
le cor.

Dispozițiile fundatorului dovedesc și mai
mult gândul și simțirea românească de
care s'a călăuzit. Conform testamentului,
școlile confesionale gr. cat. s'ar sta-
bilită, sau nu s'ar admite în ele limba ro-
dână ca limbă de propunere, sau din vre-o
cauză venitul fundațiunii nu s'ar putea în-
rebuința pentru subvenționarea școlilor
umite, din venitul fundațiunii se vor scoate
școlii populare scrise în limba română și
se vor înființa și susține biblioteci populare,
ar dacă nici asta nu s'ar putea, se vor
mpărți stipendii dela 200—600 cor.

— Arhiducele Leopold Salvator în Si-
biu. «Telegr. Rom.» scrie: Alteța Sa Imperială
și Regală, Arhiducele Leopold Salvator, a plecat
Duminecă, la 1 oră d. n. din orașul nostru la
Brașov. La orele 11 și jumătate, însoțit de doi
generali din loc, a vizitat catedrala noastră și a
făcut incântat de frumusețe Inconostasului și a
picturii de pe cupolă. Alteța Sa a vizitat și ce-
lalte biserici din orașul nostru.

— Un filantrop. Marele comerciant din
Arad *Carol Andrányi*, a trimis ieri o scri-
soare prefectului contele Károlyi prin care
și anunță că întru veșnica pomenire a fiu-
lui său decedat Carol, dăruiește o sumă de
două sute mii coroane pentru înființarea
unui spital de copii *fără deosebire de națio-
nalitate, în Arad.*

Actul acesta marinos și uman, a făcut
excelentă impresie în Arad. Prefectul, înso-
țit de mai mulți s'au prezentat imediat la
locuința comerciantului ca să-i mulțumească,
acesta însă nu mai era acasă. Plecase la o
viaie a sa dinaintea mulțumitelor și recunoș-
tințelor cari vin totdeauna pe urma unei
fapte atât de nobile și frumoase.

— Intru salvarea școlilor. Senatul școla-
stic gr. cat. din Lugoj în ședința ținută la 5 Iulie
st. n. sub prezidiul mult on. domn Gheorghe
Popoviciu protopop a hotărât ridicarea salariului
învățătoresc potrivit legii școlare alui Apponyi la
1200 cor.

— Din tainele unei curți episcopale. Un
ziarist ungar din Oradea mare a avut fericirea de
a vizita curtea episcopescă din Beluș. Intre alte
obiecte zugrăvite de condul său «cușar» este
și o mare și frumoasă sobă pe care se găsește
următoarea inscripție ungurească:

*Királyért és Hazáért
Lobog zászló, foly hont vér.*

Românește: «Pentru rege și patrie — flamura
făcile, sângele patriotic curge». Fără coment.

— Invățători patrioți. Patriotismul
cucereste. Acuma și învățătorii noștri din
Sălaj au gustat din băutura asta narcotică
și iată că românismul lor să și clatină.
La adunarea «Reuniunii inv. români din
Sălaj» ținută Dumineca răstrecută la Hidig,
revizorul școlar, ca însărcinatul statului a
fost primit și înconjurat cu cea mai mare
atențiune și nimeni n'a îndrăznit să-i taie
multele prevaricații ce și-a permis dincolo
de domeniul atribuțiilor sale. Ba drept re-
cunoștință învățătorii, l-au mai ales și membru
de onoare al reuniunii. De aici apoi până
la o telegramă de aderență adresată lui
Apponyi nu a mai fost decât un pas pe
care adunarea l-a făcut cu înlesnire. Așa
vi-se șade frumos, dlor, sărutați mâna că-
lăului ce ne ucide!

— Succesul unei române. La examenul
final al conservatorului din Viena s'a distins și
o elevă română: domnișoara Felicia Ciurgiu, care
ca pianista perfectă a fost premiată cu medalia
de argint.

R. R.

— Lupta încoana școlii de stat.
Fruntașa comună românească Șimand duce
de câțiva ani o luptă frumoasă și demnă
împotriva școlii ungurești. Cei vre-o 300
de copii obligați să frecventeze școala,
umblă la școala românească confesională.
Aceasta a fost un spin în ochiul oamenii-
lor dela putere. S'a cercat fel și chip pen-
tru a înfige și aici o școală ungurească
cu scopul maghiarizării. Comuna primi dela
guvern învitate de a hotări sau înființarea
unei școle comunale sau de a cere înfiin-
țarea unei școle de stat. Consiliul comu-
nal *refuză atât una cât și alta.* Guvernul
ceru atunci a doua-oară înființarea școlii
comunale, adică a unei școle plătite chiar
de săteni pentru maghiarizarea lor proprie
și isbuti să obție votarea hotărârii. Ro-
mânii făcură atunci apel la ministru împo-
triva acestei hotărâri spunând că ar fi ne-
drept să li-se ia bani pentru o școală nouă
când ei mai susțin una, cea confesională. A-
tunci, pentru a obține închiderea acesteia,
guvernul retrase micul ajutor ce-l acordase
atât școlii ortodoxe cu 2 învățători, cât
și a școlii gr. cat. cu un învățător sub
pretext ca au neglijat limba ungurească în
școală.

Fără a mai ținea cont de apelul româ-
nilor, ministrul a ordonat înființarea școlii
comunale care va trebui deschisă pe ziua
de 1 Septembrie.

Deasemenea ministrul a retras sub ace-
laș pretext ca mai sus ajutorul de stat
școlilor confesionale din Săturău și Fel-
miniș.

— Cununie. Dl. Vasile Raica, candidat de
preot și doșora Valeria Popa își vor serba cu-
nunia la 29 Iunie st. v. în ziua de ss. ap. Petru
și Pavel la biserica gr. or. română din Foeni.
Felicitările noastre!

— Than Károlyi fost profesor de chimie la
universitatea din Budapesta timp de aproape 50
de ani, a decedat zilele acestea. Decedatul a mu-

rit în vârstă de 74 de ani și începând dela anul
1892 a fost numit pentru meritele sale membru
în casa magnaților.

— Prelegeri populare în Ciacova. Un comi-
tet s'a constituit în Ciacova pentru organiza-
rea de prelegeri populare în Ciacova. Dl. Simeon
Popescu contabil invită la prima prelegere popo-
rală, ce se va ține Duminecă, în ziua sf. Petru
și Pavel.

— Aprobare ministerială. Ni-se cere publi-
carea următoarelor: Inaltul minister de culte și
instrucțiune publică reg. ung. a aprobat cu datul
de 30 Mai 1908 nr. 59650 ministerial ca manual
de școală: «Noul abecedar de dr. Petru Spau.
Ediția a doua. Sibiu, tiparul tipografiei arhidie-
cezană» introducându-l în lista oficială a cărților
de școală pentru învățământul popular elementar,
cu dreptul de a se folosi în toate școlile
cu limba de propunere română (gr. or. și gr. cat.)
cum și în școlile comunale unde limba de pro-
punere e cea română.

Acest abecedar a primit aprobarea Prea vez.
consistor arhidiecezan din Sibiu, cum și a ven.
consistor diecezan din Arad.

— Serbările de gimnastică din București.
Intr'o Duminecă trecută, în Arenele Romane din
București, s'a adunat aproape toată populația
școlară din București, spre a vedea serbările de
gimnastică date de elevii și elevele școlilor se-
cundare de aici. În fața diul ministru Harat, a
directorilor și a directorelor, precum și a diul
general P. V. Năsturel, președintele Societății Fe-
derate de gimnastică, s'au executat cu multă bu-
năvoință și pricepere, marșuri, exerciții libere,
exerciții cu bastoane, măciuci, greutate și jocuri.

Bucurie rară a fost dată celor de față de ele-
vele școlii «Elena Doamna», a căror uniformă
eră costumul național. Nu s'ar putea ca toate
școlile de fete să îmbrăze Asul, și să adopte
ca uniformă costumul nostru românesc? E sim-
pău, dar frumos și practic, încă și puțin costi-
sitor...

Jocul «Mărioara» s'a jucat de elevele școlii
Internatului de fete, gradul al II-lea, a făcut mișcări
de marș, cu mai multă exactitate decât băieții, și
exerciții libere, cu totul altele decât ale băieților,
executate foarte bine.

A plăcut mult «crucea» și «morisca», figuri de
marș și cadril, făcute de elevii seminarului peda-
gogic. Figuri mai originale ni au arătat și elevii
școlii normale a societății pentru învățătura po-
pulară română, cari au atras admirația și prin
perfectia marșurilor și frumuseța lor ținută. Cel
dela «St. Sava» au lucrat cu greutate. Acestora
nu li-s'a dat destulă atenție, căci au intrat în a-
renă mai înainte de a termina cel dela seminarul
pedagogic.

Cu totul deosebite și foarte frumoase au fost
exercițiile cu stegulețe, făcute de elevii gimnazu-
lul Cantemir Vodă.

Mult interes a deșteptat «bastonada» (scrimă
cu bățul), asalturi făcute de elevii gimnaziului
Șincai, sub conducerea maestrului Bădescu. Exer-
cițiile cu verigile, făcute în acelaș timp cu ba-
stonada, n'au putut fi urmărite. Seminaristii dela
«Centrală» au făcut diferite figuri la paralele. S'a
încheiat această serbare școlară, după cum eră și
fiseș, cu câteva jocuri naționale: Banul Mări-
cine, hora și sârbs, jucate cu multă vioiciune de
elevii dela «Matei» și «Cantemir». Ne sălta inima
privindu-i. Și ne gândim cu tristețe în timpul
petrecut de noi în școală, când măestrii ne în-
vățau alte jocuri decât cele românești, din care
cauză a trebuit mai târziu să stăm rușinați de o-
parte, când la petrecerile românești nu ne pu-
team amesteca în joc, pentru că nu știam.

— Ravagile unui incendiu. Se anunță din
Lemberg: Sâmbătă după amiază a fost în Boris-
lav o puternică furtună însoțită de tunete și ful-
gere. Primul trăsnet a căzut asupra puțului eruptiv
Litava aparținând societății Montana; un al
doilea trăsnet a incendiat puțul eruptiv al socie-
tății «Oil City», iar un al treilea trăsnet un rezer-
voru, care funcționa abea de două săptămâni și
avea 600 cisterne de apă. Fiacările se ridicau până
la înălțimi de sute de metri în coloane amenin-
țătoare de foc, întinzându-se asupra întregului
ținut. Focul s'a comunicat imediat la puțurile
Cischmet și Jadvigga cari au avut de suferit mai
mult de pe urma groznicului incendiu. Cel mai
mare pericol îl prezenta puțul companiei Oil City,

la a cărui stingere nici nu se putea gândi cineva, de oarece era cu totul cuprins de flăcări. Noaptea au sosit două companii de pioneri pentru a contribui la localizarea incendiului.

Mulțumită activității armatei focul poate fi considerat ca localizat. Specialiștii spun însă că el va mai dura 3-4 zile. Au suferit pagube mari în special locuitorii satului Tustanovica. În total au fost distruse de incendiu 1200 cisterne cu provizii de naftă și au căzut victime elementul nămicilor mai multe case. Prețul petrolului brut nu va avea probabil de suferit, întrucât aceste ținuți au avut o considerabilă cantitate de supraproducție. Până acum pagubele se urcă la câteva milioane.

— Sașii atăcați. Ziarul sâsesc »Sieb-d-Tageblatt« comentând acțiunea dlui Babeș se întreabă dacă un program moderat va satisface oare interesele poporului românesc de zece ori mai mare decât cel sâsesc. Pentru acest comentariu »B. H.« de azi atacă cu violență pe sași spunând că poartă o politică de duplicitate, făcând pe prietenii unguirilor de-o parte și instigând pe români la o luptă înversunată contra unguirilor spre a se folosi de isbânda lor. Discuția probabil va continua și ne abținem deocamdată dela un comentariu.

— Ciocnire de trenuri. Azi noapte în gara dela Hajduszoboszló s'a întâmplat o feroasă ciocnire de trenuri. Trenul de persoane nrul 1707, ce venia cu mare viteză dinspre Körösmező, în urma așezării greșite a mazacului, s'a izbit de trenul de mărfuri nrul 1758, cu atâta putere, încât mai multe vagoane au fost distruse. Locomotiva nrului de persoane s'a urcat cu adevărat pe locomotiva trenului de mărfuri. Vagoanele s'au grămădit unul peste altul. Călătorii izbiți grădă prin cupee țipau îngrozitor. S'a telegrafiat după ajutor la Debrecin de unde a sosit în curând un tren special cu oame-societății de salvare. Intre ruinele vagoanelor s'au găsit două cadavre, unul al vocatului din Nádla dr. Bakos, cu capul ruit îngrozitor. Sunt 17 greu răniți. S'a nit cercetare.

Direcțiunea căilor ferate a dat despre înfloritoare catastrofa următorul comunicat: Trenul de persoane ce circulează pe linia Budapesta-Körösmező, luni noaptea la orele 11 și 6 minute s'a ciocnit în gara Hajduszoboszló cu trenul de mărfuri nrul 1758. În urma ciocnirii dintre călători a murit avocatul din Nádla dr. Bakos dintre personalul de serviciu frânerul Francisc Egedi. Au suferit leziuni și contuziuni grave următorii: soția mașinistului Emil Lavota, L. Czaban mașinist, soția acestuia și fetița lui de 8 ani Olga, A. Kovács și fiica sa, S. Meisner și G. Péntek, din Debrecin; O. Bánrévi din Neoplanta și Weinreb Mayer din Șimleul Silvaniei. Răniți greu dintre personalul de serviciu sunt următorii: L. Csuka mașinist și I. Pap frâner. Au suferit leziuni ușoare următorii: Z. Rosenberg din Carell mar, I. Egry mașinist, G. Fereuzi focbiat, Al. Faragó și D. Nagy conductor. În total sunt deci doi morți, 12 greu răniți și 5 răniți mai ușor.

Ciocnirea a cauzat o așezare greșită a mazacului nrul 8 Vinovații sunt I. Nagy și L. Somogyi macagii, cari au și fost suspendați din serviciu și dați pe mâna autorității. S'a pus în curgere o riguroasă cercetare.

— Pentru învățători răspunde statul. Se anunță din Paris: D. Doumergue a depus un proiect de lege tinzând să substituie responsabilitatea statului celei a membriilor învățământului public pentru greșelile comise în exercițiunile funcțiunii, pentru cazurile de plângeri din partea părinților.

Camera a reluat discuțiunea impozitului pe venit.

— Un otrăvitor bătrân de 80 de ani. Se anunță din Milan: Poliția a arestat pe un anume Dinești, în vârstă de 80 de ani, directorul vopsitoriei de stoffe Matto, acuzat de tentative de otră-

vire a subdirectorului fabricii bolnav de mai mult timp și anume de când s'a găsit în fațura sa un praș alb.

Ancheta poliției a constatat, că înainte de îmbolnăvirea actualului subdirector, șapte alți au prezentat acaleași fenomene, trei încetând chiar din viață. Se presupune că Dinești îl otrăvise din motive de gelozie.

— De fiecare cuvânt — un dolar. Editorii din America se întrec care de care de a oferi sume fabuloase pentru dreptul de editare a volumului schițelor de călătorie, ce-l va scrie președintele Statelor Unite, Roosevelt, după înapoiera sa din Africa. Roosevelt — am anunțat deja — va pleca nu peste mult în Africa să vâneze lei, propunându-și să și descrie impresiunile de călătorie. Un editor din Filadelfia l-a și făcut oferta, că-l va plăti de fiecare cuvânt al volumului câte un dolar și că va lăsa sarcina tuturor edițiilor ce va ajunge carca asupra sa. Revista care publică până acuma scrierile lui Roosevelt încă l-a făcut acest ofertă, președintele însă nu s'a hotărât încă pentru nici unul din oferiți.

— Fața fragedă și mâna albă este de cea mai mare importanță pentru frumusețea femeilor. Astăzi fiecare damă folosește numai cremă Marta și săpun Marta, fiindcă numai aceste s'au dovedit ca adevărat bune în contra pistriilor, petelor de ficat, coșuri, miteseri, roșeața mânilor. Dacă fești și mânilor frăgezime și culoare albă ca zăpada prețul unui borcan cremă Marta costă 1 cor. o bucată săpun 70 fil. Se poate comanda la singurul preparator: Tómay Imre și Wachsmann Jenő, droguerie și parfumerie în Szabadka.

Ultime informațiuni.

— Inmormântarea fruntașului arădan Michail Raicu. Azi s'a făcut între regretele generale ale societății din Arad, înmormântarea fruntașului Michail Raicu. Au participat la înmormântare P. S. Sa Episcopul Ioan I. Papp, deputații naționaliști Nicolae Oncu, Vasile Goldiș și Ioan Suciu, funcționarii »Victoriei« corporativ apoi dnii Mihail Velicu, dr. A. Damian, Silvia Herbay vice colonel, Petru Trața etc. și întreaga societate din Arad. Dintre străini am remarcat pe Müller Károly deputatul Aradului, Ottenberg Tivadar directorul dela »Aradi ipar és Népbank« ș. a.

Prohodul a fost săvârșit prin P. C. Sa Roman R. Clorogariu asistat de George Popoviciu, refer. biser., Vasile Beleş protopop, Tralan Văflanu paroch și protodiaconul dr. Iustin Suciu, după amiază la orele 4, dela locuința din str. György.

La sfârșitul ceremonialului P. C. Sa R. Clorogariu a rostit o pătrunzătoare cuvântare, schițând în cuvinte duioase viața bogată a defunctului.

Sicriul, acoperit de nenumerate coroane de flori dintre cari afară de cele ale membrilor familiei amintim pe cea a institutului »Victoria« a funcționarilor institutului — a fost așezat pe dric și transportat, urmat de un public imens, la cimitir.

Fie-i țarina ușoară!

Institutul »Victoria« a trimis, din prilejul morții fruntașului M. Raicu, următorul anunț funebrel:

Direcțiunea Institutului de credit și economii »Victoria« din Arad cu adâncă întristare vă anunță trecerea din viață a domnului Mihail Raicu cetățean de frunte din Arad, distins membru fondator, bun și neuitat prieten al Institutului nostru.

Fie-i țarina ușoară și memoria binecuvântată! Arad, 6 Iulie 1908 st. n. Direcțiunea Institutului.

Concert, petreceri.

Inteligința din Viștea-Inferioară invită la petrecerea cu dans ce o va aranja Duminecă, în 29 Iunie st. v. 1908, (Sărb. Sf. Ap. Petru și Pavel) în Dumbrava »Gura Viștii«. Inceputul la 11 ore a. m. În caz de timp ploios petrecerea se amână! Comitetul aranjator.

Felurimi.

Un frate și o soră fac înconjurul Italiei pe un măgar. Giovanna și Alberto sunt orfani. Singura avere pe care au primit-o de la părinți se rezumă la un măgar și o cioară cu care tatăl lor făcea, pentru ceilalți țeni, comisioanele la oraș.

Alberto însă care e celălalt o mulțime de copii cu povestii extraordinare în care copiii își luau luma în cap, cutreerău întreg pământul trăind din mila celor avuți, la început, iar târziu după ani de zile se întorceau bogății satul lor, s'a hotărât să facă și el la fel. Și într-o bună dimineață după ce l-a făcut Giovanni cunoscut pianul său, și-a vândut cărușoara călări amândoi pe măgar au pornit să facă înconjurul Italiei.

Astăzi Giovanna și Alberto sunt cunoscuți în toată Italia. Prin orașele și satele pe unde trec locuitorii le ies înainte și ospătează bine, le dau bani de cheltulă și le urează drum bun și reușită în această întreprindere oare cum hazardul dacă se ține seama de vârsta micilor escursionisti.

Se vor întoarce bogății în satul lor sau nu se vor mai întoarce de loc? Nu știm. Într'un caz și într'altul însă micii orfani vor profita. Și dacă nu-și vor mai folosi averea își vor înmușca sigur cunoștințele prin cele văzute de-a lungul drumurilor sămănate cu splendorile antichităților și minunățiile prezentului.

Economic.

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta

Budapesta, 2 Iulie 1908.

1 UNZEREA la 1 ORĂ :

| | |
|-----------------------------|-------------|
| Grâu pe Oct. 1908 (100 kg.) | 21.68—21.70 |
| Secară pe Oct. | 17.74—17.76 |
| Ovăș pe Oct. | 16.58—16.60 |
| Cucuruz pe Iulie 1908 | 13.78—13.80 |

Prețul cerealelor după 100 kg. — pe un arator

Grâu

| | | | |
|-----------------------------|-------|----------|-------|
| De Tisa — — — — | 22 K. | 80—24 K. | 40 K. |
| Din comitatul Albei — — — — | 22 | 50—24 | 10 |
| De Pesta — — — — | 22 | 60—24 | 20 |
| Bănățenesc — — — — | 22 | 70—25 | 60 |
| De Bacica — — — — | 22 | —23 | 90 |
| Săcară — — — — | 19 | 30—19 | 60 |
| Orzul de nutreț, cvalit. I. | 14 | 30—14 | 50 |
| » de cvalitatea II. | 13 | 90—14 | 30 |
| Ovăș de — I. | 16 | 60—16 | 80 |
| » — II. | 16 | —16 | 40 |
| Cucuruz vechiu — — — — | — | — | — |
| » nou — — — — | 14 | 10—14 | 20 |

BIBLIOGRAFIE.

Pomelnic pentru pomenirea viilor și morților, la liturgii și parastase, legat în pânză 50 fil., în hârtie 30 fil. Se află de vânzare la »Tipografia diecezană« și la »Tribuna« în Arad.

A apărut nrul 12 din »Șoala« organul »Revoluției școlare române din Bucovina«. Apare odată pe lună în Cernăuț.

Poșta Redacției.

Sf. F. Nu putem publica, nu din lipsă de bunăvoință, ci pentru că o discuție pur teoretică care cecece tratează articolul dv., se potrivește mai mult într-o revistă de specialitate. Adresați-vă »Revistei teologice« din Sibiu.

Poșta Administrației.

D. Goanța Lăpușnic. Am primit 14 cor. ca abonament până la 1 Ian. 1908.

Redactor responsabil provizor Sever Bocu.
Editor proprietar George Nichin.

Anunț.

Se află de vânzare la subscribul
Vin din 1907
 de calitate foarte bună, cu 46 coroane
 în loc. Vinul se vinde numai în
 arătorului.
Iuliu Groșorean, Invățător.
Gașa

AVIZ.

În orașul Karczag, (comitatul Jász-Nagy-
 szolnok) pe linia principală Szolnok-
 gyvárad, cu începutul anului școlastic
 reînținat s'a deschis gimnaziu superior re-
 înținat (în anul școlastic curinte se va ține
 examen de maturitate); acest gym-
 naziu îl recomand călduros în atențiunea
 părinților români, cari doresc pe
 școlastic viitor a-și duce băieții lor
 și poată însuși perfect limba maghiară.
 Acest gimnaziu superior, pentru elevi
 nâni e mai favorabil decât alte gimnazii
 maghiare de pildă din: Debrecen, Kecskemét,
 arvas și altele, — din motivul, că aici
 em biserică gr. or. unde elevii în Dumit-
 cile și sărbătorile prescrise de ministrul
 culte pot asista la serviciul divin și pot
 să împărtăși în catechizare regulat, — iar
 fine fiindcă în sf. biserică gr. or. de aici
 vicile divine să celebrează în limba gre-
 ească, — astfel elevii gr. or. ori gr. cath.
 a gimnaziul de aici își vor putea însuși
 u câtva și limba grecească, — ceea-ce
 or servi sigor de mare ajutor întru stu-
 rea limbii grecească din gimnaziu.

Deci acei preastim. părinți, cari doresc
 înscrie băieții pe anul școlastic 1908/9
 i, sunt rugați a se adresa la subscribul
 ele la dorință se va îngriji de locuință
 vipt corăspunzător fie la vreun profesor
 la familii private.

Karczag, 1 Iunie 1908.

Nicolae Popescu,
 paroh gr. or.

Szatmáry Mihály

MEȘTER DE CAZANE

Szeged, strada Pille nr. 25.

ntreprindere atât în loc cât și în pro-
 incie tot felul de reparări de cazane,
 nașini și locomobile la moare de
 mburi și fabricii de spirt. Aceste le
 eșteptuește cu prețuri favorabile și pe
 lângă garanție.

La chemare prin
 scris, vin în per-
 soană ori și unde.



Kovács István urmașul lui

FARKAS J.

fabricant de trăsuri.

Temesvár Józsefváros, Fröbel utza 58

(casa proprie).

Fondat în 1866. Mare depozit. Fondat în 1866.



Are trăsuri noi și reparate.

Primește reparaturi, lucrări de faur de
 lemnaș și de lăcut.

Czernoczky Mihály

magazin de ghete.

pentru dame și bărbați.

ARAD, Kossuth utca 67.

Fabricație proprie.

Prețuri ieftine.



- | | | |
|------------------------------|-------|------|
| Ghete de șevro pentru domni | 12-40 | cor. |
| „ „ „ box „ „ | 11-60 | „ |
| „ „ „ șevro cu bumbi p. dame | 10-90 | „ |
| „ „ „ cu șirete pentru dame | 9-60 | „ |
| „ „ „ box cu șirete p. dame | 8-30 | „ |
| „ „ „ pele de vițel p. dame | 7-60 | „ |
| Jumătăți de șevro brun | 9-00 | „ |
| Jumătăți de șevro | 7-60 | „ |
| Jumătăți de căprioară | 6-40 | „ |
| Ghete tari de muncitori dela | 7— | cor. |
| Ghete de copii dela | 3— | cor. |

NOXIN



cea mai
 bună cremă
 de ghete

cu cheia
 patentată

Se poate căpăta în toate prăvăliile mai bune

The „Noxin“ Co.

Londra:

E. C. 57 Chisvell
 Street.

Paris:

125 Rue Montmartre.

Viena: XVIII/1

Willy Weingärtner
 Semper Strasse 13
 Telefon 22149.

Budapesta:

Brüder Hochinger.

ANUNȚURI

primește administrația »Tribuna« pe
 lângă prețurile cele mai moderate.

421 număr/1908 végrh.

Arverési hirdetmény.

Alulirott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX.
 t.-cz. 102 §-a értelmében ezennel közhírré teszi,
 hogy az aradi kir. törvényszéknek 1908 évi 1360
 számú végzése következtében dr. Isprávník Sever
 aradi ügyvéd által képviselt Nedeszk Dimitrie ja-
 vára özv. Bozgan Mitruné szül. Kocsuban Floare
 ellen 648 K. s jár. erejéig 1908 évi márczius hó
 7-én foganatosított kielégítési végrehajtás után
 le- és felülfoglalt és 686 kor. becsült következő
 ingóságok, u. m.: házi butorok és egyéb ingó-
 ságok nyilvános árvesen eladatnak.

Mely árverésnek a m.-radnai kir. járásbíró-
 ság 1908 évi 73/2 számú végzése folytán 648 kor.
 tökékövetelés, és edig összesen 78 kor. 40 fillérben
 bíróilag már megállapított költségek erejéig, özv.
 Bozgan Mitruné szül. Kocsuban Floare mondorláci
 lakásán leendő megtartására

**1908 évi július hó 11-ik napjának
 délutáni 3 1/2 órája**

határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándé-
 kozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg,
 hogy az érintett ingóságok az 1881. LX. t.-c. 107,
 és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett,
 a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron
 alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások
 is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési
 jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi
 LX. t.-c. 120. §. értelmében ezek javára is el-
 rendeltetik.

Kelt M.-Radnán, 1908 évi június hó 26 napján.

Smikál János,
 kir. bír. végrehajtó.

579 szám. 1908 vhtó.

Arverési hirdetmény.

Alulirott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX.
 t.-c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi,
 hogy az aradi kir. törvényszéknek 1908 évi 134
 P. számú végzése következtében Dr. Isprávník
 Sever aradi ügyvéd által képviselt Nedeszk Dimitrie
 javára, Nedeszk Gyorgye ellen 385 K. s jár.
 erejéig 1908 évi márczius hó 7-én foganatosított
 kielégítési végrehajtás után le- és felülfoglalt és
 860 kor. becsült következő ingóságok, u. m. ga-
 bonaneműek és egyéb ingok, nyilvános árvesen
 eladatnak.

Mely árverésnek a M.-Radnai kir. járásbíró-
 ság 1908 évi 74/6 számú végzése folytán 385 kor.
 tökékövetelés és eddig összesen 410 kor. 20 fillér-
 ben bíróilag már megállapított költségek erejéig,
 Nedeszk Gyorgye mondorláci lakásán leendő meg-
 tartására

**1908 évi július hó 11-ik napjának
 délutáni 3 órája**

határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók
 ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az
 érintett ingóságok az 1881 évi LX. t.-c. 107 és
 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a
 legtöbbet ígérőnek, szükség esetéa becsáran alul
 is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóság. mások
 is le- és felülfoglaltattak és azokra kielégítési
 jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi
 LX. t.-c. 120. §-a értelmében ezek javára is el-
 rendeltetik.

Kelt M.Radnán 1908 évi június hó 26 napján

Smikál János,
 kir. bír. végrehajtó.



Numai e emigrare!

pentru că și la noi poate câștiga ca'n Ame-
 rica, dacă se ocupă cu industria noastră
 de casă.

Dă lămuriri prima întreprindere din Un-
 garia de Sud de mașină de împletit în casă.

Kötögép vállalat, Szeged,
 strada Iskola nr. 18.



Johann Nedits

Ferar de instrumente, lăcătuș de mașini și mecanic.
Versecz, Barosplatz.

Recomandă onorabilului public, fabricatele sale proprii, ca

Biciclete,  **Cântare,**
Fântâni,  **Pumpe,**
Stropitoare cu peronosporă, de rechisite.
Conducte de cauciuc, și
Gramofone, 
cu prețurile cele mai ieftine.

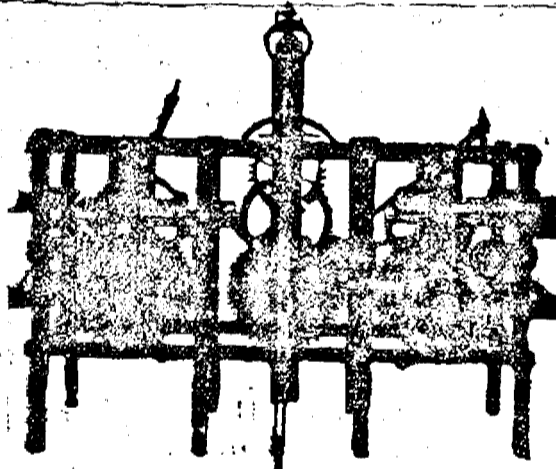
Repara-
turile, sau
ori-ce co-
mande vor
fi execu-
tate cât se
poate de
bine. - - -



Fondată în 1885.

Peterka Lajós

Fabrică de ciasornice de turn, angajată cu contract de capit. Budapesta.
Budapesta IV., str. Bástya nr. 22.



V., strada Váczl nr. 57.

Face pe lângă prețuri mo-
derate și garanție de mai
mulți ani ciasornice de
turn — școli — castete
și casarme, primește de
asemenea și repararea lor.

Fiind chemat se duce
ori unde în persoană,
budget face gratuit și îl tri-
mite porto-franco ori cui.

Prin reclamă la progres!

Kelemen Antal, fabricant de instru- mente muzicale.

Nagy-
Kikin-
da -
strada
Korona-
herczeg
nr. 7.

Magazin de tot felul de in-
strumente cu coarde, de
alamă, harmonice, tambure
și părți constituante. Repa-
rațiuni și acordări se săvâr-
șesc punctual și cu prețuri
favorabile. - - -

Grosz Nagy Ferencz,

farma-
cist. : : **Debreczen** : : farmacia : :
"Arany egyszaru"

Hajdusági
Bajuszpedrő.



Védjegy.

MUSTAȚA E FRUMOASĂ
dacă întrebuințezi

POMADA HAJDUSAG

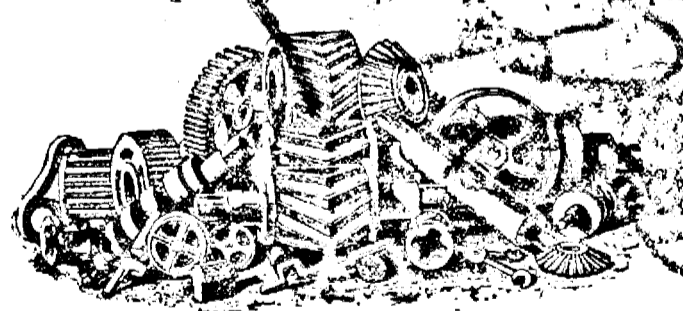
cea mai bună pentru creșterea și
potrivirea mustețelor, pregătită
din materie neunsuroasă. Efec-
tul se vede foarte iute și
cu siguranță. Scutit prin lege.
Un borcan 50 fil. Prin poștă
se trimite numai 3 borcane cu
2-15 Cor. Cu rambursă gratuit.

MEDICAMENT
PENTRU VOPSIREA PARULUI

În culori blond, brunet sau negru. Efect la moment.
O singură vopsire e de ajuns, ca părul sau musta-
ța o lună să aibă culoarea ce o dorește. Nu în-
sprește părul. O sticlă cu medicament pentru ori
și ce culoare 4 cor.

Se află de vindut în deposit:

2 cazanuri de fert cu țiavă (45⁰ suprafața de temperat)
1 mașină de aburi (25 HP). 2 mașini de tăiat paie. 2
șină de treerat Sirok. 1 mașină pentru funii de paie. 1 pu-
centrifugală. 2 pompe cu canat. 4 pompe de fringhii. 1 pu-
stabilă de vin. 1 pompă de perete de mână cu forțe moto
și cu mâna. 3 motoare electrice cu 10, 3 1/2 și 1 1/2 HP. 1 s-
mător de cucuruz (porumb). 2 mașini cu perie arăuță per-



cernut, Bartzer patent. 1 cântar de animale (1500 kg. forță
grentate). 1 mașină pentru astupose. 1 rășniță de mână. 1
șină pentru lucrări de lemn. 2 mașini de sfredelit zidul. 2
zervoare conținut 20—25 Hectl. 1 mașină de mână pentru ia-
1-pompă de foc nouă pentru edificii de țară.
Mai de aproape la dl:

Bartzer István
Temesvár
ELISABETSTADT. Emausgasse Nr.